

1- ברכות קריאת שמע INTRODUCTION TO

In our discussion concerning the concept of פורסין על שמע, we quoted from a part of Eliezer Levy's book יסודות התפלה in which he suggested that the first ברכה of קריאת שמע was introduced as a challenge to the Persian influenced religious theory of Dualism. The following excerpts from מסכת ברכות deal with the introduction of the first ברכה of קריאת שמע. Do you find that the גמרא confirms Eliezer Levy's hypothesis that the first ברכה of קריאת שמע was introduced because of outside religious influences?

מסכת ברכות דף י"א ע"א א'—משנה. בשחר מברך שתיים לפניו ואחת לאחריה, ובערב מברך שתיים לפניו ושתיים לאחריה, אחת ארוכה ואחת קצרה. מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריך, לחתום אינו רשאי שלא לחתום, שלא לחתום אינו רשאי לחתום. גמרא. מאי מברך? אמר רבי יעקב אמר רבי אושעיא: (דף י"א ע"א ב') (ישעיהו מ"ה) יוצר אור ובורא חשך. לימא: יוצר אור ובורא נוגה! כדכתיב קאמרינן. – אלא מעתה: (ישעיהו מ"ה) עשה שלום ובורא רע, מי קא אמרינן כדכתיב? אלא, כתיב רע וקרינן הכל לישנא מעליא; הכא נמי לימא נוגה לישנא מעליא! אלא אמר רבא: כדי להזכיר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום. בשלמא מדת לילה ביום כדאמרינן: יוצר אור ובורא חשך, אלא מדת יום בלילה היכי משכחת לה? אמר אביי: גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור.

Neither יוצר אור nor the ברכה of רש"י note that the introduction of the ברכה was a response to outside religious influences. It is among the commentators of the 13th Century that we find the first indications that the phrase: כדי להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה is a synonym for Dualism.

ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן יג—סדר ברכה ראשונה שלפני ק"ש—וצריך לברך שתי ברכות קודם שיקרא את שמע כדתנן: בשחר מברך שתיים לפניו ואחת לאחריה. מאי מברך? אמר ר' אושעיא: יוצר אור ובורא חושך, כדי להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה. מדת לילה ביום יוצר אור ובורא חושך ומדת יום בלילה גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור. ופי' הר"ר אברהם בן הר"ר שלמה זצ"ל לומר שיוצר אחד יצר את שניהם שלא יאמר אדם מי שברא זה לא ברא זה.

ספר כלבו סימן י"ד"ה כשקורא ק"ש—והענין שאנו צריכין להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה ולפי שהוא יתברך הוא הבורא היום נמליך אותו עלינו, אחרי זכרנו שתי מדות אלו נאמר מי הוא הגולל אור מפני חשך ה' צבאות שמו, תפס לשון הפסוק כי כן בא ה' צבאות אחר הזכרת היצירה באמרו (ישעיה מ"ה, ז) יוצר אור ובורא חשך וכו' ה' צבאות שמו להודיע שהוא הבורא יתברך ברא אותן להוציא ולבטל דעת הכופרים בזה.

It appears that the source for both the **ספר שבולי הלקט** and the **ספר כלבו** is the following statement made by רבינו יונה whose comments are found around the pages of the רי"ף:

מדת לילה ביום יוצר אור ובורא השך וכו'—יש ששואלין: למה צריך לומר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום הלא די כשיאמר מדת יום ביום ומדת לילה בלילה? והיה אומר הרב רבי אליהו הצרפתי ז"ל שטעם הדבר משום דאמרינן בגמרא ההוא מינאה דאמר לרבי מי שברא אור לא ברא השך ומי שברא השך לא ברא אור שנאמר יוצר אור ובורא השך; כלומר ממה שלא אמר יוצר אור וחשך משמע שכל אחד ואחד היה לו בורא לבדו. אמר לו: שוטה, שפיל לסיפיה דקרא: ה' צבאות שמו שהוא לבדו ברא הכל. ועל כרחק אלו אומרים מדת יום בלילה ומדת לילה ביום להודיע שבורא אחד ברא הכל.

There are two problems with basing any conclusion on the comments of רבינו יונה. First, his quote about a heretic questioning רבי cannot be found in our versions of the תלמוד להזכיר מדת יום בלילה ומדת לילה. Second, there is more than one reason בבל וירושלמי as seen in the following:

בית יוסף אורח חיים סימן נט אות א ד"ה ברוך אתה—ברוך אתה יי' אלקינו מלך העולם יוצר אור וכו' היא ברכה ראשונה ותקנו לומר ובורא הושך כדי להזכיר מדת לילה ביום וכו'. פשוט בסוף פרק קמא דברכות (יא:) וכתבו תלמידי רבינו יונה (ה: ד"ה מדת) שהטעם שהתקינו להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה לאפוקי מההוא מינאה דאמר מי שברא אור לא ברא חושך. ורבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל נתן טעם אחר והוא שאם לא היינו מזכירים מדת לילה ביום היה נראה שהחשך רע ואינו כן שהכל עשה יפה בעתו ע"כ. ולפי דבריו לא היינו צריכים להזכיר מדת יום בלילה אלא אידי דמדכרינן מדת לילה ביום.

It is important to determine whether the phrase: להזכיר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום is a synonym for Dualism because it helps answer an important question: was the ברכה יוצר אור recited during the time of the second בית המקדש? If the ברכה of יוצר אור was composed to combat Dualism, there is some doubt that the ברכה was recited during the בית שני. Dualism as a religious concept reached its height in popularity during the reign of the Sassanid dynasty, the name given to the kings of Persia during the era of the second Persian Empire, from 224 C.E. until 651 C.E¹, an era that came after the destruction of the בית שני. It is better known as Zoroastrianism. If the reason that the ברכה was authored was to combat those who believed that darkness was evil, then it is more likely that the ברכה was composed at the same time that the ברכה of אהבה רבה was authored. The מסכת תמיד in משנה discusses this issue in response to a ב' עמ' ב' גמרא which mentions only one ברכה being recited before קריאת שמע in the בית המקדש.

1. Quoted from an article on Dualism found at www.wikipedia.com.

TRANSLATION OF SOURCES

'א עמ' א-MISHNAH. In the morning two blessings are to be said before reciting Shma and one after reciting Shma. In the evening two are said before reciting Shma and two after reciting Shma, one long and one short blessing. Where the Sages ruled that a long Bracha should be said, it is not permitted to say a short Bracha. Where they ordained a short Bracha, a long Bracha is not permitted. A prayer which they ordered to be concluded with a benediction must not be left without such a conclusion. One which they ordered to be left without such a conclusion must not be so concluded. GEMARA. What benedictions does one say in the morning? R. Jacob said in the name of R. Oshaia: 'Blessed are You who forms light and creates darkness'. Let him say rather: 'Who forms light and creates brightness'? — We keep the language of the Scripture. If that is so, what of the next words in the text, Who makes peace and creates evil: do we repeat those words as they are written? The verse contains the word 'evil' and we say 'all things' as a euphemism. Then here too let us say 'brightness' as a euphemism! — In fact, replied Raba, it is in order to mention the distinctive feature of the day in the night-time and the distinctive feature of the night in the day-time. It is correct that we mention the distinctive feature of the night in the day-time, as we say, 'Who forms light and creates darkness'. But where do you find the distinctive feature of the day mentioned in the night-time? — Abaye replied: In the words, 'You roll away the light from before the darkness and the darkness from before the light'.

ספר שבולי הלקט ענין תפילה סימן יג-It is necessary to recite two Brachot before reciting Kriyat Shma as we learned: In the morning, we recite two Brachot before reciting Kriyat Shma and one Bracha after reciting Shma. What is the first Bracha? Rabbi Oshiya said: Yotzair Ohr OO'Voraih Choshech, so that we can refer to the features of the night during the day and the features of the day at night. We refer to the features of the night while praying in the morning when we state: Yotzair Ohr OO'Voraih Choshech. We refer to the features of the day while praying in the night when we state: Gollail Ohr Mipnai Choshech V'Choshech Mipnai Ohr. Rabbi Abraham the son of Rabbi Shlomo explained: The purpose of the Bracha of Yotzair Ohr is to declare that one Creator created both light and darkness so that no one may say that the one created one did not create the other.

ספר כלבו סימן י ד"ה כשקורא ק"ש-The reason that we need to mention the features of the night while praying in the morning and the features of the morning while praying at night is that G-d is the creator of the day so we accept his reign over us. After mentioning these attributes, then at night we ask who is the one who moves the light to reveal the darkness, that is G-d. We take the words of the verse. The words: Hashem Tzvaot comes after mention of creation as the Prophet Yishayahu says: Creator of light and creator of darkness, Hashem Tzvaot is his name. These words teach us that G-d created both light

and darkness to refute those who deny that fact.

רבינו יונה-There are those who ask: why is it necessary to mention features of day at night and features of night during the day; is it not enough that one mentions the features of day during the day and features of night during the night? Rabbi Eliyahu, the Frenchman, said: the reason to mention the features of day at night and the features of night during the day is based on a story found in the Gemara: This heretic said to Rebbe: He who created light could not have created darkness and He who created darkness could not have created light because of how the verse is written: Yotzair Ohr and OO'Voraih Choshech; meaning because the verse did not say: Yotzair Ohr V'Choshech; the fact that two verbs are used in the verse, Yotzair and Voraih, meant to the Heretic that two distinct entities created each. Rebbe answered him: Idiot, look to the end of the verse in which the Prophet says: "Hashem T'zvakt is His name" that G-d alone created everything. As a result it is necessary to mention the features of day at night and the features of night during the day to teach that One creator created everything.

ברוך אתה בית יוסף אורה היים סימן נט אות א ד"ה ברוך אתה Ha'Olam Yotzair Ohr is the first Bracha before Kriyat Shma. They included the words: OO'Voraih Choshech in order to refer to features of the night during the day, etc. It is explained at the end of the first chapter of Tractate Brachot: The students of Rabbi Yona wrote that the reason to refer to the features of night during the day and the features of day during the night was as a message in opposition to what a Heretic said that whoever created light could not have created darkness. The Great Rabbi, Rabbi Abuhav gave a different reason: that if we did not refer to features of the night during the day, it would appear that we believe that darkness is evil. This is not so because all that G-d created is good. According to this reason it would not be necessary to refer to day at night but for the fact that we want the prayers to parallel each other.

SUPPLEMENT

פיוט לראש חודש אדר א'

I recently purchased a book which is a compilation of the פיוטים דרבי פנחס הכהן. The book was put together and edited by Professor Shulamit Elizur of Hebrew University. It is not clear when רבי פנחס הכהן lived. However on the basis of some of the incidents that רבי פנחס הכהן recalls in his פיוטים Professor Elitzur argues that he lived sometime after 748 C.E.

רבי פנחס הכהן was a unique פייטן in that he is one of the few פייטנים who authored פיוטים to be read after סדר ברכת החודש. As part of his style of writing this set of פיוטים, רבי פנחס הכהן incorporated into the פיוט of each month information about what distinguished the month and drew attention to the upcoming events for the month.

פיוטים are an important part of the study of תפלה. The פיוטים that רבי פנחס הכהן authored for each month give us the opportunity to examine how he weaved into each פיוט the events of that month. If we begin this week with the פיוט for אדר א', and continue to study each month's פיוט we will complete our study of all his פיוטים לראשי חודשים by next year. I hope that some of you find this exercise worthwhile.

The theme for the פיוט of אדר א' is עיבור השנה, the declaration of a leap year.

פיוטים לראשי חודשים
קבו. קידוש לראש חודש אדר א'
אדר ראשון

אגן הסר² הנוצרי באישון

The Sanhedrin that keeps watch over the Jewish people

בשנת עבור הסכמו ברגשון

Would agree as a group that a leap year should be established

אדר ראשון/ נל בינה יודעי לעתים בלחשון

Adar 1/ We should rejoice that there are those who know the secret of when to establish a leap year

2. שיר השירים פר' ז' פס' ג'

דַּעְתִּי לְלִמֵּד מֵהֵם קְדוּשַׁת אֶדְרָר רִאשׁוֹן

I am happy to learn from them on what basis they declared the month to be Adar 1

הֵן בַּתּוֹרָה וּבְנְבִיאִים וּבְכַתּוּבִים נִקְהָגִים

The method of determining a leap year is hinted to in the Torah, the Prophets and in the Scriptures

וּמִמֵּי נֹחַ חֲשִׁבוּנָם נוֹהָגִים

From the days of Noah they practiced the calculation of leap years

אֶדְרָר רִאשׁוֹן/ זְמוֹן חֲשִׁבוֹן תָּרַם וְסָהַר נִקְהָגִים

Adar 1/ The purpose of establishing a leap year is to bring the lunar calendar in line with the solar calendar

חֲזוֹת בְּנֵין שַׁעַר הַדָּגִים

May we see the rebuilding of that part of the wall around Jerusalem known as the Gate of Fishes³

טוֹכְסוּ אֶדְרָר וְאֶדְרָר בְּמַחֲשָׁה

They established the practice of having two months of Adar through the commandment of G-d

יִקְרוּ דָּגִים וְדָגִים בְּמִוֶּרְשָׁה

The מוֹל for Adar, fish, grew in importance because it represents both months of Adar

אֶדְרָר רִאשׁוֹן/ כָּלֵל חֲשִׁבוּנָם בֵּין בּוּזִי⁴ בְּמַסְרַת אֶהְרֹן

Adar 1/ יהוֹקָאֵל הַנְּבִיאַי wanted to establish a leap year while in exile in the manner that had been passed on from the time of אֶהְרֹן

לְמֵלֶאֱת שָׁנָה תְּמִימָה בְּאֶפְרַיִם וּכְמִנְשָׁה

He wanted there to be a complete year in the same manner that the Jewish people remained complete even after the twelve tribes became thirteen tribes when אֶפְרַיִם and מְנַשֶּׁה were added

מִקְרָדֶשׁ הַחֲדָשׁ לְשִׁלְשִׁים יוֹם מְמוּלָּא

Adar 1 always has 30 days

נוֹעַם כְּפֹר בְּרִאשׁוֹ מְעוּלָּה

The first day of the month is special because it is a day of forgiveness

3. Fish is the מוֹל for the month of אֶדְרָר

4. יהוֹקָאֵל was stopped from establishing a leap year because a leap year cannot be declared by a Court that is sitting outside of Israel

להבין את התפלה

אָדָר רֵאשׁוֹן / סִידוֹר שְׁקָל בּוֹ לְהִתְעַלָּה

Adar 1/It is a significant month because פרשת שקלים usually falls on the last שבת of the month

עֲרִיכַת הַשָּׁבוֹן חָרָם עִם סֵהַר לְמַלְא

It is the month when the coordination of the lunar and solar calendars is completed

פּוֹאֲרוֹ בְּחֶסֶד וְאֱמֶת נְנֻשִׁים

The two months of Adar are joined by kindness and truth

צִוִּינוּ בְּצֶדֶק וְשָׁלוֹם נְחַבְשִׁים

The command to tie the two months together joins them like justice and peace

אָדָר רֵאשׁוֹן / קּוֹבְעוּ בְּאַחַד בְּאַחַד נְשִׁים

Adar 1\They were established to be joined together

רְצוּיִים וּכְמוֹבִים הַשָּׁנִים נְפֻנְשִׁים

These two months which follow each other are desired and good

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאַהֲבִים

Thirteen months which are loved

שֶׁקֶד בֶּן יְדִידְיָה לְהַעֲמִיד נְצָבִים

In their honor, King Solomon appointed twelve officers, one for each month

אָדָר רֵאשׁוֹן / תִּבְּן נְצִיב אֶחָד לְשָׁנַת הָעִיבוֹר וְשָׁשׁוֹן שׁוֹאֲבִים

Adar 1\And he further appointed one additional officer in honor of a leap year; His reign was a time of happiness for the Jewish people

תְּדוּרִים לְכֻלָּל וּלְשָׂרָת קְצוּבִים

The officers were ready to provide food for King Solomon and his household, each one according to his ability

כַּפְתּוֹב – וְלִשְׁלֹמֹה שָׁנִים עָשָׂר נְצָבִים עַל-כֹּל-יִשְׂרָאֵל וְכֻלָּלוּ אֶת-הַמֶּלֶךְ וְאֶת-בֵּיתוֹ חֹדֶשׁ בְּשָׁנָה יְהִיָּה עַל הָאֶחָד לְכֻלָּל (מַלְכִים א'–פָּרָק ד' פָּסוּק ז'):

And Solomon had twelve officers over all Israel, who provided provisions for the King and his household; each man provided provisions for a month in the year.

וְנֹאמֵר – כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לְפָנַי נֹאמֵר, בֶּן יַעֲמֹד וְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם (ישעיה פרק סו' פסוק כב'):

Just as the new heavens and the new earth, which I create, shall remain before me, says G-d, so shall your offspring and your name remain.

Translations and footnotes based on material from the book, פיוטי רב פנחס הכהן, by Professor Shulamit Elizur